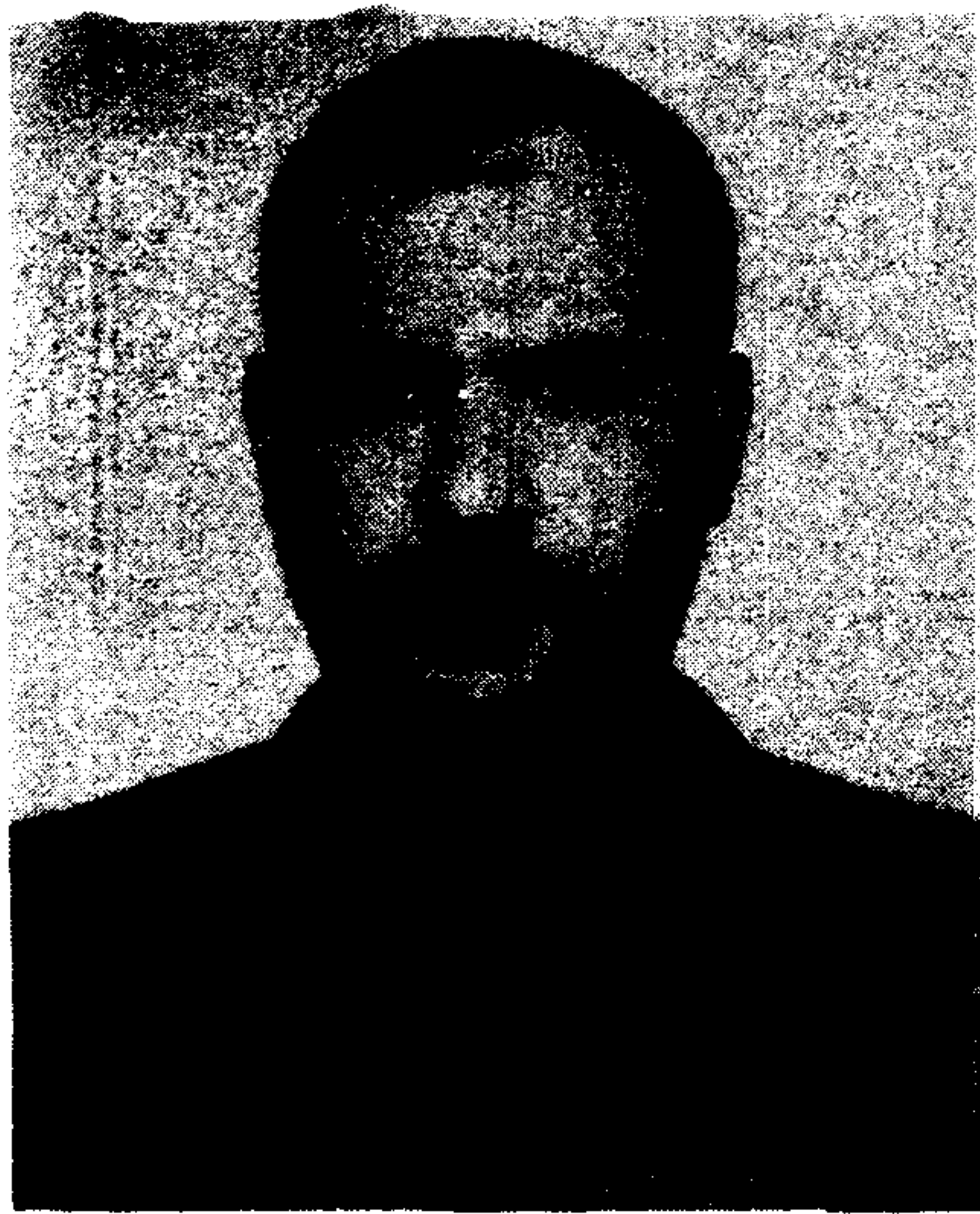

دومین جلسه دفاعیه دوره دکترای دانشکده مدیریت دانشگاه تهران

دکتر محمدرضا طاهری

مسئولان درون سازمانی است. در مرحله برنامه‌ریزی، حسابداری مدیریت آینده‌نگر است و در مرحله کنترل از طریق مقایسه ارقام واقعی با بودجه و استانداردهای از پیش تعیین شده عمل می‌نماید. بودجه جامع یکی از تکنیکهای حسابداری مدیریت می‌باشد که از طریق آن می‌توان اطلاعات مورد نیاز را جهت برنامه‌ریزی و کنترل فراهم نمود.

با پیروزی انقلاب اسلامی و ستیزه‌جویی قدرتهای بزرگ با نظام جمهوری اسلامی و تحریمهای اقتصادی، نظامی و سیاسی کشور، انجام تحقیقات کاربردی به گونه‌ای که بتواند یکی از مشکلات سازمانهای کشور را حل نماید یکی از انگیزه‌های قوی جهت انتخاب موضوع گردید.

بررسی و تحقیقات اولیه در زمینه اطلاعات حسابداری مدیریت مشخص کرده است که ۹۰٪ واحدهای تولیدی فولاد در کشورهای ژاپن و آمریکا از بودجه جامع برای برنامه‌ریزی و کنترل

در تاریخ شنبه ۷۱/۱۲/۱ دفاعیه رساله دکترای حسابداری آقای محمدرضا طاهری در محل سالن آمفی تئاتر دانشکده مدیریت و با حضور آقایان دکتر علی رضائیان ریاست دانشکده و دکتر غلامرضا طالقانی معاونت دانشجویی دانشگاه تهران، دکتر کمال دزانی ریاست دانشکده علوم تربیتی و ریاست مرکز نظارت و سنجش دانشگاه تهران و با حضور اعضاء هیأت داوران، جمعی از اساتید و دانشجویان برگزار شد. این رساله با عنوان:

«تدوین مدل‌های بودجه جامع از طریق بررسی عوامل مؤثر بر آن جهت برنامه‌ریزی و کنترل در صنعت فولاد ایران (با تأکید خاص بر گروه ملی صنعتی فولاد ایران)» و با راهنمایی آقای دکتر علی ثقفی و مشاوره آقایان دکتر رضا شباهنگ و دکتر علی جهانخانی و نظارت آقایان دکتر علی رضائیان و دکتر حسن میرزایی اهرنجانی مورد دفاع قرار گرفت و در پایان با امتیاز عالی از سوی هیأت داوران مورد تصویب قرار گرفت.

برنامه‌ریزی یکی از وظایف مهم مدیریت است که مانند پُلّی زمان حال را به آینده مرتبط می‌سازد. کنترل نیز فرایندی است که از طریق آن مدیران اطمینان حاصل می‌نمایند که عملکرد سازمان با فعالیتهای برنامه‌ریزی شده مطابقت دارد. از اینرو، برنامه‌ریزی و کنترل هنگامی سودمند است که همزمان و توأمأً مورد اجرا واقع شوند.

برای برنامه‌ریزی و کنترل در هر سازمانی به اطلاعات نیاز می‌باشد و اطلاعاتی که حسابداری در هر سازمان می‌تواند فراهم نماید، یکی از قابل اعتمادترین اطلاعات برای تصمیم‌گیری جهت برنامه‌ریزی و کنترل می‌باشد.

اطلاعات حسابداری معمولاً به اطلاعات حسابداری مالی و اطلاعات حسابداری مدیریت تقسیم می‌شود. گزارشهای حسابداری مدیریت برای تأمین نیازهای اطلاعاتی مدیران و

استفاده می‌کنند، در حالی که هیچیک از واحدهای تولیدی فولاد در ایران بودجه جامع تهیه نمی‌کنند. از اینرو سعی شد از یک سو مشکلاتی که در راه تهیه و استفاده از بودجه جامع در برنامه‌ریزی و کنترل صنعت فولاد وجود دارد شناسایی و از سوی دیگر ویژگیهای لازم برای تهیه و اجرای بودجه جامع از نظر سه گروه ذینفع: مدیران عالی، میانی و حسابداران مشخص گردد.

برخی از فرضیات مورد بررسی و آزمون در این تحقیق به شرح زیر است:

۱- بین سه گروه مستقل (مدیران عالی، مدیران میانی و حسابداران) از لحاظ متغیر مورد مطالعه «دلایل عدم استفاده از بودجه جامع» نظر یکسان وجود دارد.

۲- بین سه گروه مستقل (مدیران عالی، مدیران میانی و حسابداران) از لحاظ متغیر مورد مطالعه «ویژگیهای لازم جهت تهیه مدل‌های بودجه جامع» نظر یکسان وجود دارد.

۳- مدل‌های کامپیوتری بودجه جامع با ویژگیهای مورد نظر را می‌توان در یک واحد تولید فولاد تدوین و اجرا نمود.

با استفاده از روش استدلال قیاسی، زمینه‌های لازم برای مبانی نظری فراهم آورده شد. جمع‌آوری اطلاعات برای بررسی فرضیات اول و دوم و ... از طریق مصاحبه حضوری، مشاهده عینی اسناد مالی، پرسشنامه و ... در نمونه انتخابی (کلیه واحدهای صنعت فولاد در خوزستان) صورت پذیرفت. با توجه به ویژگیهایی که برای تهیه و اجرای بودجه جامع از طریق تحقیق

عاید شد، فرضیات یک و دو، با استفاده از آزمون ناپارامتری کروسکال والیس (Kruskal Wallis) مورد آزمون قرار گرفت؛ ضمن آنکه روشهای آماری دیگری برای آزمون سایر فرضیات بکار گرفته شده است. با استفاده از نتایج آزمونهای انجام شده، نظرات یکسان در رابطه با عدم استفاده از بودجه جامع و همچنین ویژگیهای لازم مشخص گردید.

گروه ملی صنعتی فولاد ایران با شش هزار نفر پرسنل، بیست نوع محصول در یکصد و بیست اندازه و ظرفیتی معادل یک و نیم میلیون تن فولاد در سال یکی از بزرگترین واحدهای تولیدی کشور است. طراحی مدل بودجه جامع برای چنین صنعتی علاوه بر دانش حسابداری در سطح نسبتاً بالا، نیاز به آشنایی کافی از کامپیوتر دارد. برای تدوین مدل‌های بودجه جامع از کار برگ الکترونیک یا صفحه‌های گسترده کواترو استفاده و مدلها با تمام جزئیات لازم طراحی و مورد آزمون قرار گرفت.

«دانش مدیریت» با توجه به اینکه تعداد فارغ‌التحصیلان رشته حسابداری در مقاطع عالی خصوصاً دکترا بسیار محدود می‌باشد و از آنجایی که حسابداری از جمله دانشهایی است که در تصمیم‌گیری مدیریت و کارایی و اثر بخشی آن نقش بسزایی دارد تلاشهای پژوهشگرانه آقای دکتر محمدرضا طاهری را فراوان ارج می‌نهد و برای ایشان آرزوی موفقیت روزافزون در جهت پیشبرد اهداف جامعه اسلامی دارد. ضمناً نوار ویدئویی دفاعیه مذکور از طریق واحد سمعی و بصری دانشکده مدیریت قابل تهیه می‌باشد.

